

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา สด๖๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์

ครูผู้สอน ครูสุกฤณา นกเทียน

ครูนจรรักษ์ สุขเจริญ

รายวิชาประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่ ๑ เรื่อง ย้อนรอยไทย

หน่วยที่ ๒ เรื่อง เพื่อนบ้านของเรา

วิธีการ

ทางประวัติศาสตร์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกและเขียนขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์
และหลักฐานในการศึกษาประวัติศาสตร์ได้
๒. นักเรียนเกิดทักษะในการคิดใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
ในการสืบค้นข้อมูล
๓. เห็นความสำคัญของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

จากภาพที่นักเรียนเห็น รู้หรือไม่ว่าภาพนี้คือสถานที่ใด

วัดนี้มีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่าอะไร

วัดพระศรีรัตนศาสดารามมีความสำคัญอย่างไร

ถ้าต้องการทราบประวัติความเป็นมาของ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม นักเรียนจะศึกษาด้วยวิธีการใด

วิดีโอ

วิธีการทางประวัติศาสตร์

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ - สังคม ป.๖

เผยแพร่โดย ครูโอ้ สื่อการเรียนการสอน

เผยแพร่วันที่ ๒๙ ก.ค. ๒๕๕๙

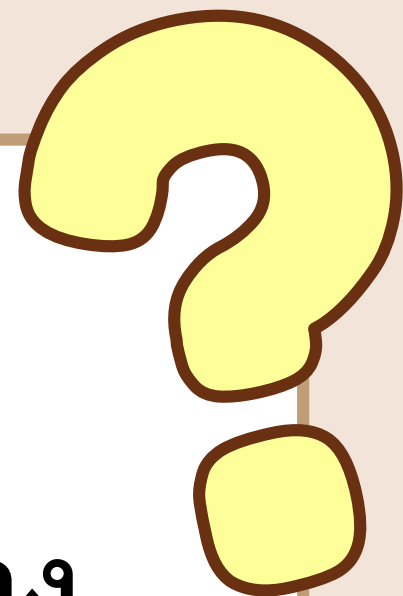
ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=laH6mYhVr5c>

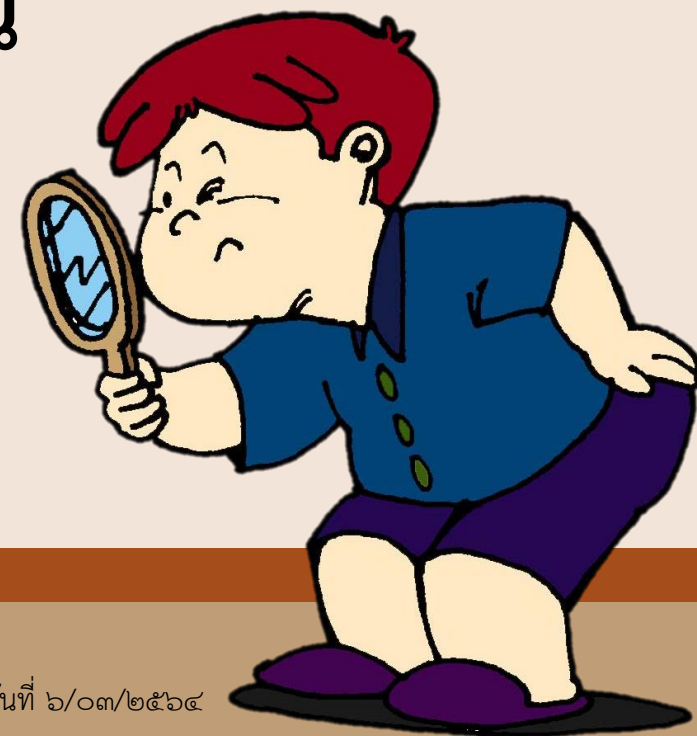
คำถามทดสอบความรู้

วิธีการทางประวัติศาสตร์
ประกอบไปด้วยกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง

วิธีการทางประวัติศาสตร์

การรวบรวม พิจารณาไตร่ตรอง
วิเคราะห์ และตีความจากหลักฐาน
แล้วนำมาเปรียบเทียบอย่างเป็นระบบ

ความสำคัญของการหาทางประวัติศาสตร์

๑. ประวัติศาสตร์ช่วยให้มนุษย์รู้จักตัวเอง

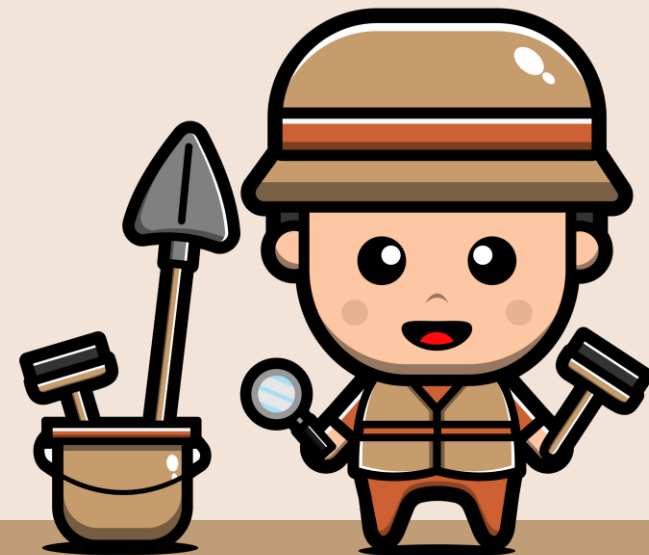
ความสำคัญของการหาทางประวัติศาสตร์

๑. ประวัติศาสตร์ช่วยให้มนุษย์รู้จักตัวเอง
๒. ประวัติศาสตร์ช่วยให้เกิดความเข้าใจในมรดก วัฒนธรรม ความรู้

ความสำคัญของการหาทางประวัติศาสตร์

๑. ประวัติศาสตร์ช่วยให้มนุษย์รู้จักตัวเอง
๒. ประวัติศาสตร์ช่วยให้เกิดความเข้าใจในมรดก วัฒนธรรม ความรู้
๓. ประวัติศาสตร์ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความระมัดระวัง
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

ความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์

๑. ประวัติศาสตร์ช่วยให้มนุษย์รู้จักตัวเอง
๒. ประวัติศาสตร์ช่วยให้เกิดความเข้าใจในมรดก วัฒนธรรม ความรู้
๓. ประวัติศาสตร์ช่วยเสริมสร้างให้เกิดความระมัดระวัง
ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
๔. ประวัติศาสตร์เป็นเหตุการณ์ในอดีตที่มนุษย์
สามารถนำมาเป็นบทเรียน

ขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีอยู่ ๕ ขั้นตอน คือ

๑. การกำหนดหัวข้อที่จะศึกษา
๒. การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน
๓. การตรวจสอบข้อมูลและหลักฐาน
๔. การสรุปความรู้
๕. การนำเสนอ

การกำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษา

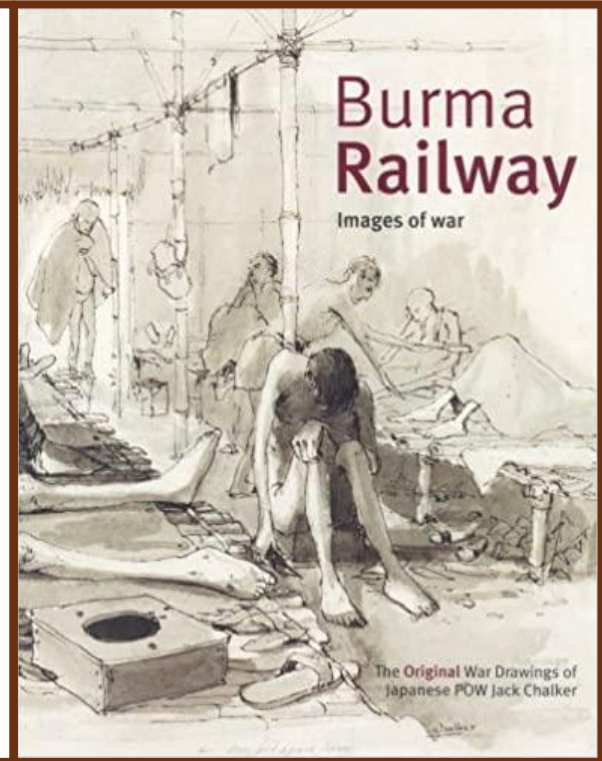
สะพานข้ามแม่น้ำแควสร้างขึ้นเมื่อใด
เพราะเหตุใดจึงมีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว

การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ศึกษาสะพานข้ามแม่น้ำแคว

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

- หนังสือประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสะพานข้ามแม่น้ำแคว
- แผนที่จังหวัดกาญจนบุรี
- จดหมายเหตุ
- บันทึกของทหารญี่ปุ่น

การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ศึกษาสะพานข้ามแม่น้ำแคว

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

- สะพานข้ามแม่น้ำแคว
- ภาพถ่าย
- สุสานเชลยสงคราม

การรวบรวมข้อมูลและหลักฐาน

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ศึกษาสะพานข้ามแม่น้ำแคว

หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

- หนังสือประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสะพานข้ามแม่น้ำแคว
- แผนที่จังหวัดกาญจนบุรี
- จดหมายเหตุ
- บันทึกของทหารญี่ปุ่น

หลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

- สะพานข้ามแม่น้ำแคว
- ภาพถ่าย
- สู่สานชelryสงคราม

การตรวจสอบข้อมูลและหลักฐาน

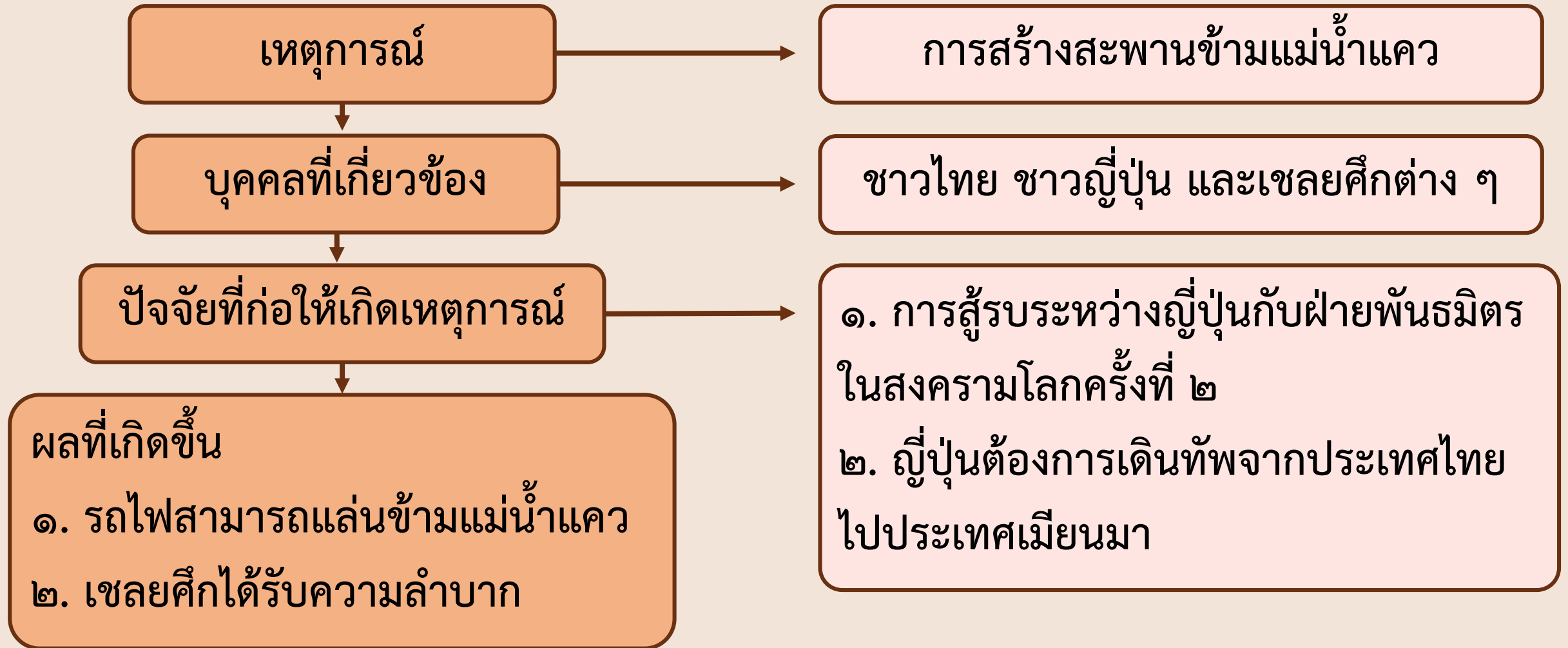

การสรุปความรู้

๑. กองทัพญี่ปุ่นเป็นผู้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำแคว ที่ ต.ท่ามะขาม อ.เมือง จ.กาญจนบุรี เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๕ ด้วยแรงงานเชลยศึกเพื่อเดินทางจากประเทศไทยไปยังประเทศเมียนมา

๒. ไทยกับญี่ปุ่นร่วมเป็นพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทยจึงทำการตกลงกับญี่ปุ่นให้มีการสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมา

การเรียงเรียงหรือการนำเสนอ

ขั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔ คน

แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

สรุปประเด็นขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์

เป็นแผนผังความคิดลงในกระดาษที่ครูแจกให้โดยศึกษา
เพิ่มเติมจากใบความรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔ คน
แล้วสรุปประเด็นขั้นตอน
วิธีการทางประวัติศาสตร์
เป็นแผนผังความคิดลงในกระดาษ
โดยศึกษาเพิ่มเติมจากใบความรู้
เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔ คน
๒. ครูแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียน
แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ ๑ แผ่น แล้วให้
นักเรียนสรุปประเด็นขั้นตอนวิธีการ
ทางประวัติศาสตร์ เป็นแผนผัง
ความคิดลงในกระดาษ
๓. ครูเดินดูความเรียบร้อย

ใบความรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ย้อนรอยไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์

รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๖๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

วิธีการทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดเป้าหมาย

ขั้นตอนแรก นักประวัติศาสตร์ต้องมีจุดประสงค์ชัดเจนว่าจะศึกษาอะไร อดีตส่วนไหน สมัยอะไร และเพราะเหตุใด เป็นการตั้งคำถามที่ต้องการศึกษา นักประวัติศาสตร์ต้องอาศัยการอ่าน การสังเกต และควรต้องมีความรู้กว้างๆ ทางประวัติศาสตร์ในเรื่องนั้นๆมาก่อนบ้าง ซึ่งคำถามหลักที่นักประวัติศาสตร์ควรคำนึงอยู่ตลอดเวลาก็คือทำไมและเกิดขึ้นอย่างไร

ขั้นตอนที่ ๒ การรวบรวมข้อมูล

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ให้ข้อมูล มีทั้งหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร มี ทั้งที่เป็นหลักฐานชั้นต้น(ปฐมภูมิ) และหลักฐานชั้นรอง(ทุติยภูมิ) การรวบรวมข้อมูลนั้น หลักฐานชั้นต้นมีความสำคัญและความน่าเชื่อถือมากกว่าหลักฐานชั้นรอง แต่หลักฐานชั้นรองอธิบายเรื่องราวให้เข้าใจได้ง่ายกว่าหลักฐานชั้นรอง ในการรวบรวมข้อมูลประเภทต่างๆดังกล่าวข้างต้น ควรเริ่มต้นจากหลักฐานชั้นรองแล้ว จึงศึกษาหลักฐานชั้นต้น ถ้าเป็นหลักฐานประเภทไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ควร เริ่มต้นจากผลการศึกษานักวิชาการที่เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ก่อนไปศึกษาจากของจริงหรือสถานที่จริงการศึกษาประวัติศาสตร์ที่ดีควรใช้ ข้อมูลหลายประเภทขึ้นอยู่กับว่าผู้ศึกษาต้องการศึกษาเรื่องอะไร ดังนั้นการรวบรวมข้อมูลที่ดีย่อมจะต้องจับที่รายละเอียดต่างๆ ทั้งข้อมูลและ แหล่งข้อมูลให้สมบูรณ์และถูกต้องเพื่อการอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบข้อมูลและหลักฐาน

วิพากษ์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ คือ การตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลในหลักฐานเหล่านั้นว่า มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ประกอบด้วยการวิพากษ์หลักฐานและวิพากษ์ข้อมูลโดยขั้นตอนทั้งสองจะกระทำควบ คู่กันไป เนื่องจากการตรวจสอบหลักฐานต้องพิจารณาจากเนื้อหา หรือข้อมูลภายในหลักฐานนั้น และในการวิพากษ์ข้อมูลก็ต้องอาศัยรูปลักษณะของหลักฐานภายนอกประกอบด้วยการ วิพากษ์หลักฐานหรือวิพากษ์ภายนอกการวิพากษ์หลักฐาน (external criticism) คือ การพิจารณาตรวจสอบหลักฐานที่ได้คัดเลือกไว้แต่ละชิ้นว่ามีความน่าเชื่อถือ เพียงใด แต่เป็นเพียงการประเมินตัวหลักฐาน มิได้มุ่งที่ข้อมูลในหลักฐาน ดังนั้นขั้นตอนนี้เป็นการสกัดหลักฐานที่ไม่น่าเชื่อถือออกไปการวิพากษ์ ข้อมูลหรือวิพากษ์ภายใน การวิพากษ์ข้อมูล (internal criticism) คือ การพิจารณาเนื้อหาหรือความหมายที่แสดงออกในหลักฐานเพื่อประเมินว่าน่าเชื่อถือเพียงใด โดยเน้นถึงความถูกต้อง คุณค่า ตลอดจนความหมายที่แท้จริง ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อการประเมินหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพราะข้อมูลในเอกสารมีทั้งที่คลาดเคลื่อน และมีอคติของผู้บันทึกแฝงอยู่ หากนักประวัติศาสตร์ละเลยการวิพากษ์ข้อมูลผลที่ออกมาอาจจะผิดพลาดจากความ เป็นจริง

ใบความรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้ได้ที่

www.dltv.ac.th

ขั้นตอนที่ ๔ การสรุปความรู้

การ ตีความหลักฐาน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลในหลักฐานว่าผู้สร้างหลักฐานมีเจตนาที่แท้จริงอย่างไร โดย ดูจากลีลาการเขียนของผู้บันทึกและรูปร่างลักษณะโดยทั่วไปของประติมากรรม ต่างๆเพื่อให้ได้ความหมายที่แท้จริงซึ่งอาจ แอบแฝงโดยเจตนาหรือไม่ก็ตามในการ ตีความหลักฐาน นักประวัติศาสตร์จึงต้องพยายามจับความหมายจากสำนวนโวหาร ทศนคติความเชื่อ ฯลฯ ของผู้เขียนและสังคมในยุคสมัยนั้นประกอบด้วย เพื่อที่จะได้ทราบว่าถ้อยความนั้นนอกจากจะ หมายความว่าตามตัวอักษรแล้วยังมีความ หมายที่แท้จริงอะไรแฝงอยู่

ขั้นตอนที่ ๕ การนำเสนอ

จัด เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าจะต้อง เรียบเรียงเรื่อง หรือนำเสนอข้อมูล ในลักษณะที่เป็นการตอบหรืออธิบายความอยากรู้ ข้อเสนอตลอดจนความรู้ใหม่ ความคิดใหม่ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านั้น ในขั้นตอนนี้ ผู้ศึกษาจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการตีความมาวิเคราะห์ หรือแยกแยะเพื่อจัดแยกประเภทของเรื่องโดยเรื่อง เดียวกันควรจัดไว้ด้วยกัน รวมทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน เรื่องที่เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน จากนั้นจึงนำเรื่อง ทั้งหมดมาสังเคราะห์หรือรวมเข้าด้วยกัน คือ เป็นการจำลองภาพบุคคลหรือเหตุการณ์ในอดีตขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เห็น ความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง โดยอธิบายถึงสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และผล ทั้งนี้ผู้ศึกษา อาจนำเสนอเป็นเหตุการณ์พื้นฐานหรือเป็นเหตุการณ์เชิง วิเคราะห์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ในการนำเสนอครั้งนี้เป็นองค์ความรู้ ของการศึกษาประวัติศาสตร์มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กาลเวลาและนักประวัติศาสตร์ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการรวบรวมค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์หาเหตุผล และข้อสรุป ซึ่งจะ เป็นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ในครั้งต่อไปจะ นำวิธีการเหล่านี้ นำไปใช้ในการปฏิบัติจริง และจะนำผลการปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนกับพี่น้องเพื่อนๆ

แหล่งที่มา/อ้างอิง

<https://sites.google.com/site/kruchuychay/home>

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้ได้ที่

www.dltv.ac.th

ใบความรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดเป้าหมาย

ขั้นตอนแรก นักประวัติศาสตร์ต้องมีจุดประสงค์ชัดเจนว่าจะศึกษาอะไร
อดีตส่วนไหน สมัยอะไร และเพราะเหตุใด เป็นการตั้งคำถามที่ต้องการศึกษา
นักประวัติศาสตร์ต้องอาศัยการอ่าน การสังเกต และควรต้องมีความรู้กว้าง ๆ
ทางประวัติศาสตร์ในเรื่องนั้น ๆ มาก่อนบ้าง ซึ่งคำถามหลักที่นักประวัติศาสตร์
ควรคำนึงอยู่ตลอดเวลา ก็คือทำไมและเกิดขึ้น อย่างไร

ขั้นตอนที่ ๒ การรวบรวมข้อมูล

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ให้ข้อมูล มีทั้งหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร มีทั้งที่เป็นหลักฐานขั้นต้น (ปฐมภูมิ) และหลักฐานชั้นรอง (ทุติยภูมิ) การรวบรวมข้อมูลนั้น หลักฐานขั้นต้นมีความสำคัญและความน่าเชื่อถือมากกว่าหลักฐานชั้นรอง แต่หลักฐานชั้นรองอธิบายเรื่องราวให้เข้าใจได้ง่ายกว่าหลักฐานขั้นต้น ในการรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ควรเริ่มต้นจากหลักฐานชั้นรองแล้ว จึงศึกษาหลักฐานขั้นต้น

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินคุณค่าของหลักฐาน

การตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลในหลักฐานเหล่านั้นว่า มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ประกอบด้วยการวิพากษ์หลักฐานและวิพากษ์ข้อมูลโดยขั้นตอนทั้งสองจะกระทำควบคู่กันไป เนื่องจากการตรวจสอบหลักฐานต้องพิจารณาจากเนื้อหาหรือข้อมูลภายในหลักฐานนั้น และในการวิพากษ์ข้อมูลก็ต้องอาศัยรูปลักษณะของหลักฐานภายนอกประกอบด้วยการ วิพากษ์หลักฐานหรือวิพากษ์ภายนอก การวิพากษ์หลักฐาน คือ การพิจารณาตรวจสอบหลักฐานที่ได้คัดเลือกไว้แต่ละชิ้นว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด แต่เป็นเพียงการประเมินตัวหลักฐาน มิได้มุ่งที่ข้อมูลในหลักฐาน

ขั้นตอนที่ ๔ การตีความหลักฐาน

การตีความหลักฐาน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลในหลักฐานว่าผู้สร้างหลักฐานมีเจตนาที่แท้จริงอย่างไร โดยดูจากลีลาการเขียนของผู้บันทึกและรูปร่างลักษณะโดยทั่วไปของประติษฐกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความหมายที่แท้จริงซึ่งอาจแอบแฝงโดยเจตนาหรือไม่ก็ตามในการตีความหลักฐาน นักประวัติศาสตร์จึงต้องพยายามจับความหมายจากสำนวนโวหาร ทศนคติความเชื่อ ฯลฯ ของผู้เขียนและสังคมในยุคสมัยนั้นประกอบด้วย เพื่อที่จะได้ทราบว่าถ้อยความนั้นนอกจากจะหมายความว่าตามตัวอักษรแล้วยังมีความหมายที่แท้จริงอะไรแฝงอยู่

ขั้นตอนที่ ๕ การนำเสนอ

จัดเป็นขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการทางประวัติศาสตร์ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าจะต้อง เรียบเรียงเรื่อง หรือนำเสนอข้อมูลในลักษณะที่เป็นการตอบหรือ อธิบาย ความอยากรู้ ข้อสงสัยตลอดจนความรู้ใหม่ ความคิดใหม่ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านั้นในขั้นตอนนี้ จากนั้นจึงนำเรื่องทั้งหมดมาสังเคราะห์หรือรวมเข้าด้วยกัน คือ เป็นการจำลองภาพบุคคลหรือเหตุการณ์ในอดีตขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง โดยอธิบายถึงสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และผล ทั้งนี้ผู้ศึกษาอาจนำเสนอเป็นเหตุการณ์พื้นฐานหรือเป็นเหตุการณ์เชิง วิเคราะห์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สรุปบทเรียน

การสืบค้น ค้นคว้าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์
มีอยู่หลายวิธี เช่น จากหลักฐานทางวัตถุที่ขุดค้นพบ
หลักฐานที่เป็นการบันทึกลายลักษณ์อักษร หลักฐาน
จากคำบอกเล่า ซึ่งการรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ทาง
ประวัติศาสตร์เหล่านี้ เรียกว่า วิธีการทาง
ประวัติศาสตร์

บทเรียนครั้งต่อไป

การสืบค้นโดยใช้

วิธีการทางประวัติศาสตร์

สิ่งที่ต้องเตรียมในครั้งต่อไป

ใบงาน เรื่อง การสืบค้นข้อมูล
โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

****โดยในชั่วโมงต่อไปให้นักเรียนหาเรื่องที่น่าสนใจหรือข้อมูลที่สนใจมาก่อน
เพื่อนำข้อมูลที่จะศึกษาไปสืบค้นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์**

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th